

(Izaja ob 4 zjutraj.)

Stane mesečno 10.— Din

za inozemstvo 20.—

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Milkošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 64. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvanska ulica

št. 1. Tel. št. 22

Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri pošti. čekov.

zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 19. februarja.

Odkar obstoji JDS in njena predhodnica bivša »narodno« napredna stranka, ni videla tako impozantnega zbora zaupnikov, kakor je bil v nedeljo. Razen častnega zastopstva iz mariborske oblasti, razen naših boriteljev iz Ljubljane, so velikansko večino zborovalcev tvorili naši bratje z dežele, ki so prišli v Ljubljano, da pokažejo solidarnost z vodstvom in da se okrepe za svoje težko delo zunaaj.

Shod zaupnikov je pokazal popolno enotnost stranke. Enodušno je bil odobren njen trud za »napredni blok« in se je o strobovski odločitvi o enestranske, kiso ošabno odločitvi, da se mu priključijo. Demokracija so pokazali krepko voljo do življenja in vse se je zavezalo za najbolj energično delo za volitev.

Zlasti globok utis so zapustile enodušne izjave zaupanja predsedniku stranke dr. Zerjavu. Videti je bilo, da se vsakdo zaveda, da je vprašanje njegove izvolitve v ljubljansko - novomeškem volilnem okrožju ne le častno vprašanje stranke, ampak da se ji pripisuje obdarnostna važnost.

Na shodu se je kazala poleg bojevitosti odločnosti mirna spravljivost napram drugim naprednim strankam. Izvenelo je prilično, da je copljen in stranskih skokov dovolj. Zdaj je čast za konsolidacijo: čas za veliko napredno akcijo, kulturno, socialno in gospodarsko, ki bo prišla najširše kroge in jih vodila v boj za državo, za boljšo upravo, za gospodarske težnje in zoper klerikalizem. Kdor je opazoval te stotine najboljših mož z dežele, ki je videl, da je v njih vsi enotne napredne fronte. Dobrodošel nam je vsak jugoslovanski misleci, napredni človek, da se združi s tem kadrom. Pozabimo, kar nas je kedaj delilo, in hitimo na skupno bojno jšče!

V tem razpoloženju bo vse naprednjake prijetno iznenadila vest, da se je za ljubljanske volitve posrečil sporazum med JDS in NNS. Ne zanimajo nas podrobnosti, ampak le glavna ideja, da treba korakati skupaj proti skupnemu nasprotniku. »Napredni blok« je ustvarjen in četudi so pristajali razumeli vse težave nesporazumov, vendar se mirno lahko reče, da je bila obča želja, da se Ljubljani za vsako ceno povrne njeno napredno lice.

Ni dvoma, da bo kompromis v Ljubljani ugodno odmeval po vsej deželi in vzpodbudil še marsikoga na delo, ki je do zdaj ob strani stal. »Napredni blok« v Ljubljani je seveda sklenjen le za ljubljano. Škoda, da ga prenapetost voliteljev SKS ni donutila tudi na deželi. Demokrati so zahtevali le en mandat, a SKS je izjavila, da dr. Zerjava ne more vzeti na skupno listo, ker je »stanovsko - razredna stranka«. Zato pa je vzela na listo v mariborskem okrožju veleindustrijalca madžarskega krščanskega socialca Hartnerja...

Resnica prodira počasi, a gotovo. Ideje čiste, zdrave in poštene, morajo prevladati, če ne danes pa jutri.

Zbor zaupnikov JDS nam daje iskreno zavest, da je resnica že na poti. Mogočeno je četa, ki si jo je zapisala na zastavo. Demokratiška ideja v Sloveniji živi in klije in obljubili smo si večerati vsi, ki smo se na zboru navduševali, da to našo demokratsko zastavo vedemo 18. marca v zmago.

Napredni blok v Ljubljani

VOLILNI SPORAZUM MED NNS IN JDS. — KANDIDAT PROFESOR REISNER, NAMESTNIK. DR. RAVNIHAR.

Ljubljana, 19. februarja. Danes so se nadaljevala pogajanja med JDS in NNS radi dosege volilnega kompromisa za skupščinske volitve v Ljubljani. Prišlo je do sporazuma o enotnem nastopu obeh strank, ki vložita kot Napredni blok skupno kandidatsko listo.

O doseženem sporazumu se objavlja sledeči komunikaci:

Danes zvečer ob pol 5. so se sestali v mali dvorani Kazine delegati Narodnonapredne in Jugoslovanske demokratske stranke h konferenci, na kateri so sklenili sporazum glede skupnega nastopa pri volitvah v narodno skupščino v ljubljanskem mestnem okrožju. O tem sporazumu so podpisali pogodbo, katere 1. in 2. točka se glasila takole:

»Uvažuje izredno važnost in nujnost povoljne rešitve vprašanja državnih nameščencev in priznavajo izmenljivo delovanje dosedanjega ljubljanskega poslanca g. profesorja

Josipa Reisnerja v tej zadevi, uvažuje končno važnost vsaj začasne kontinuitete tega delovanja tudi v novi narodni skupščini se določa za skupnega kandidata

g. JOSIP REISNER, profesor v Ljubljani,

za njegovega namestnika pa se določa

g. dr. VLADIMIR RAVNIHAR, odvetnik v Ljubljani.

Lista Naprednega bloka se vložila danes dopoldne.

Svojo neodvisno kandidaturu je preklinal inž. Milan Suklje. Okrog 120 ljubljanskih volitev je podpisalo predlog za samostojno kandidaturu inž. Milana Suklije. Z ozirom na volilni kompromis, ki je bil sklenjen med JDS in NNS, nas g. inž. Suklje obvešča, da že prijavljene prijave svoje neodvisne kandidature ne bo izvršil.

Volilna borba

NOVE NASILNOSTI RADIKALSKEGA REŽIMA. — RAZBURJENJE MED NEMCI IN MADŽARI V VOJVODINI. — VLADA PROTI KOMUNISTOM.

Beograd, 19. februarja. p. Tekom današnjega dne je »Pravda« dobila poročila iz vseh krajev Srbije, posebno iz južne Srbije, da so radikalne policijske oblasti pričele novo silno preganjanje demokratov. Nekateri čuvarji demokratskih skrivnic so bil aretirani. Ogorčenje med narodom je ogromno.

Novi Sad, 19. februarja. d. Med tukajšnjimi Nemci je vzbudila veliko razburjenje vest »Deutsches Volksblatt«, da je državni odbor sklenil, da volilci, ki so vpisani službeno po 5. januarju v volilne imenike pri sedanjih volitvah nimaajo volilne pravice. S to odločitvijo so prizadeali tisoči madžarskih in nemških volilcev, ki so bili naknadno ex offo vpisani, ko se je zdelo, da bo prišlo med Nemci odn. Madžari in radikalcem do popolnega pakta. Ker so Nemci se odločili postaviti v Vojvodini lastne kandidature, smatrajo odločitev državnega odbora za maščevanje radikalne stranke.

Demokratski glavni odbor proti rusilcem discipline.

Beograd, 19. februarja. p. Jutri dopoldne bo imel demokratski glavni odbor zelo važno sejo, na kateri se bo razpravljalo o tem, da se izključijo iz stranke vsi oni, ki so predložili posebne liste proti oficijelni demokratski listi. Glavni odbor je vsem tem nosilcem list dal rok 3 do 5 dni, da se umaknejo in da obvestijo svoje volilce, naj v interesu stranke glasujejo za oficijelno listo stranke. Ako se ne bodo pokorili, je glavni odbor odločen jih proglasiti za uskoke ter izobčiti iz stranke. Po došli poročili bodo demokraci imeli dvojne liste v okrožjih Pirot in Užice.

Beograd, 19. februarja. n. Dosedaj je bilo tu vložnih 8 kandidatskih list: demokratska, radikalna, naprednjaška, socialistična, republikanska, delavska, Protičeva in najemniška.

Macedonski Turki ne bodo volili?

Beograd, 19. februarja. pr. »Pravda« poroča iz Skoplja, da se tam trdi, da se džemitet (turška stranka) sploh ne bo udeležil volitev v narodno skupščino.

Beograsko časopisje o »slovenačkim radikalima«.

Beograd, 19. februarja. g. Beograsko časopisje se zadnje dni živahno bavi z volilnim kretanjem v Sloveniji in s tem v zvezi z zadnjimi dogodki v Celju in Mariboru. »Politika« ostro kritizira delo-

BOLGARSKE REPARACIJE.

Beograd, 19. februarja. g. »Politika« prinaša poročilo o novem pritisku za-veznikov na Bolgarsko glede izplačevanja vojne odškodnine. Zavezniki so zahtevali za kritje vojne odškodnine jamstvo celokupnih bolgarskih carinskih dohodkov. Bolgarska je sicer načelno pristala, noče pa dati v to svrhu vseh carinskih dohodkov, temveč samo en del. Bolgarska vlada trdi v svojem oficijelnem listu »Eho de Bulgare«, da jo je neuiliska pogodba in solunsko premirje stalo nad 1 milijardo in 250 milijonov francoskih frankov, neuiliska pogodba zahteva še 2 milijardi 250 milijonov francoskih frankov. Bolgarska vlada je zahtevala, da se ta odškodnina zmanjša. plačevanje pa se naj omo-goji z emisijo bolgarskega reparacijskega posojila v inozemstvu.

ALBANSKI FAŠISTI.

Instrukcije iz Rima.

Beograd, 19. februarja. pr. V Albaniji se organizirajo fašisti po italijanskem vzorcu. Vodja albanskih fašistov je Rusten beg, ki je umoril Essad pašo. Rusten beg je pred enim mesecem došel iz Rima. Trdi se, da ima fašistovska organizacija že 2000 do 3000 članov. Interesantno je, da tiranska vlada ni storila ničesar proti tej organizaciji, dasi je znano, da organizacija dela po instrukcijah italijanske vlade.

BOJI NA IRSEKEM.

Dublin, 19. februarja. j. Med vladnimi četami in uporniki je prišlo v okolici Tipperaryja do krvavega spopada, v katerem je bil vodja vstajev in 14 upornikov ranjenih. Na strani regularnih čet so imeli enega mrtvega in 4 ranjenca.

Dr. Ivan Tavčar umrl

Sijajen zbor zaupnikov JDS

Poročila glej v listu!

Žalovanje na Češkem

OB ODRU MINISTRA ALOJZA RAŠINA.

(Glej drugo stran našega lista.)

Praga, 18. februarja. Ko je vlada prejela vest o smrti dr. Rašina, ki se je z bliskovito naglico razširila po vsej Češkoslovaški, so je ministrski svet takoj sestal k žalni seji, kateri je predsedoval predsednik republike Masaryk, ki je imel lep govor, v katerem se je zahvalil svojemu sodelavcu in proslavil njegov spomin. Na seji se je sklenilo, da priredi pogreb dr. Rašina vlada republike na stroške države. Ta dan naj bo splošni žalni dan. Šole bodo zaprte.

Za jutri je sklicana žalna seja parlamenta.

Kabinet je danes dopoldne razpravljal o pogrebnih svečanostih. Govorilo se je tudi o imenovanju naslednika v ministrstvu.

Pogreb se vrši v sredo ob 2. popoldne. Truplo bo v Pantheonu položeno na mrtvaški oder. Žalni govor v imenu vlade bo imel minister železnice Stříbrný, v imenu narodno - demokratske stranke se bo poslovil od svojega tovariša dr. Karel Kramář. Cerkvene obrede bo opravil alij nadškof Kordáč, alij pa minister Šramek. Pogreb se izvrši z vojaškimi častmi. Udeležiti se ga celokup.

na generaliteta, več polkov pehote, dve diviziji topništva ter oddelek zrakovplovov.

Dan pogreba je dan žalosti. Vse javne prireditve bodo odpovedane, gledališča zaprta. Pórza v sredo ne bo psovala.

Čez dan prihaja iz cele države na tisoče žalnih izjav, ki dokazujejo, kako globoko je pretresla Rašina smrt ves narod.

Tudi iz inozemstva je tekom dneva dobila vlada nekaj sožalnih izjav. Vsi evropski kabineti so izrazili svoje sočustvovanje.

Jugoslovanska vlada je sporočila češkoslovaški vladi svoje prirčno bratsko sožalje v imenu celokupnega naroda. Kralj Aleksander je izrazil predsedniku Masaryku, da ž njim globoko občuti veliko izgubo.

Češki listi brez razlike strank izražajo svoje občudovanje sposobnostim in značaju umrlega ministra. Vsi večji inozemski listi priobčujejo tople nekrologe ter poudarjajo, da je z Rašinom umrl eden izmed najizrazitejših državnikov nove Evrope.

Posredovanje Jugoslavije in Rumunije?

USPEHI POSVETOVANJ IZMET PAŠE V BUKAREŠTU. — TURČIJA PRIPRAVLJENA NA KONCESIJE?

Bukarešta, 19. februarja. g. Po poročilih iz vladnih krogov je šef turške delegacije v Lausannu Izmet-paša, ki je bil te dni v Bukarešti, izjavil rumunskemu ministru za zunanje stvari Ducu, da delo, ki je bilo storjeno v Lausanni, še ni propadlo. Sklep miru med zavezniki in Turčijo še ni kompromitiran z neuspehom konferencie. Turčija je po izjavah Izmet-paše voljna nadaljevati započeta pogajanja z zastopniki zavezniških držav in je celo pripravljena k gotovim koncesijam v nekaterih vprašanih gospodarskega značaja, zaradi katerih je v prvi vrsti bila konferenca prekinjena. Izmet-paša je uveraval Ducu, da bo v Angori z vsemi močmi delal na to, da se pogajanja nadaljujejo.

Duca je bil z izjavami šefa turške delegacije zelo zadovoljen. Izjavil je Izmet-paši, da bi uspeh njegovih pogajanj bil povod, da Rumunija in Jugoslavija prevzmeta vlogo posredovalcev med Turčijo in zavezniki, ker so države Male ant-

tante sklenile, da storijo vse, kar je v njihovi moči, da pride do miru na bližnjem vrhodu. V Bukarešti se veruje, da bo z iniciativo Izmet-paše prišlo do novih pogajanj s Turčijo. Pogajanja se bodo najbrž vodila v Carigradu.

Carigrad, 19. februarja. j. V turških krogih je opaziti naraščajočo željo za končnoveljavi mirovni sklep. Nota združenih zavezniških komisarjev, ki so jo izročili turški delegaciji, je napravila na Turčijo ugoden vtis.

TURKI POTREBUJEJO INOZEMSKI KAPITAL.

Smirna, 19. februarja. j. Na včerajšnjem gospodarskem kongresu je izjavil Kemal-paša v svojem nagovoru med drugim, da potrebuje Turčija inozemskih kapitalistov, za čijh pomoč je pripravljena nuditi dovoljnih garancij. Izrazil je svoje občudovanje nad tem, da zavezniki niso vpraševali v Lausanni upravičenih turških želj in vzpodbujali k vztrajanju.

Položaj v Poruhrju

POINCARREJEV EKSPOZE V ZUNANJEM ODESEKU. — PRITISK V OKUPIRANEM OZEMLJU.

Pariz, 19. februarja. j. Danes popoldne se je sestel zunanji odesk poslanske zbornice. V triurnem govoru je ministrski predsednik Poincarre slikal historiat francosko-nemških odnošajev, ki so dovedli do okupacije Poruhrja. O stališču francoske vlade do momentanega položaja in njenih namerah za bližnjo bodočnost, danes ni govoril. Pričakuje se, da bo o tem podal točne izjave na prihodnji seji odeska, na kateri bo svoj ekspozé nadaljeval in končal.

Essen, 19. februarja. j. Vedno ostreje odredbe na železnica izvirajo od Belgijcev. Proge, ki jih nadzoruje belgijsko vojsvo, stojo pod najstrožjo kontrolo. V Gelsenkirchnu so dosedaj Francozi spravili iz mestnih blagajni kot globo za incident, pri katerem je bil en francoski orožnik ustreljen, 98.1 milijonov mark.

General Fournier je izdal naredbo, s katero razpušča nemško varnostno stražo in zahteva izročitev orožja francoskim oblastvom. Tudi policiji je šele po dolgih pogajanjih dovolila nošnja orožja.

Berlin, 19. februarja. s. Iz Düsseldorfa poročajo, da se mudi tamkaj prometni minister Gröber in vodi razgovore z železnižarskimi zastopniki o položaju železnice v ruhrskem ozemlju. Zastopniki odločno izjavljajo, da odklanjajo kljub najostrejšim grožnjam povelja, ki zahtevajo njihovo podreditve francoski vojaški upravi.

Pariz, 19. februarja. s. »Havas« poroča: Zasedbene oblasti se posvetujejo s pariškimi uradnimi mesti o vprašanju, ali naj se naložijo zasedenim mestom, ki jih obiščejo nemški državni ministri, občutne denarne globo.

Mejni sporazum med Jugoslavijo in Albanijo

Beograd, 19. februarja. r. Veleposlaniška konferenca v Parizu je sprejela skupni predlog naše in Tiranske vlade glede ukinjenja nevtralne cone med Jugoslavijo in Albanijo in določitve stalne meje med obema državama. Konferenca je odobrila istočasno, da se takoj potegne mejna linija in da more vsaka obeh držav zasesti na njo odpadajoči del nevtralne cone. Nova mejna črta bo šla od Skadarskega jezera do vasi Koraja v teotovski okraju. Naše čete in čete tiranske vlade so že dobile nalog, da zasedejo nevtralno ozemlje.

Beograd, 19. februarja. r. Poštno ministrstvo se pogaja z albansko vlado glede vpostavitve direktnega poštnega prometa med Debrovom in Tirano. Do sedaj se je vršil le brzojavni promet preko Skadra.

VOLITVE V ALBANIJI.

Beograd, 19. februarja. pr. V Albaniji se vrše priprave za volitve v narodno skupščino v mesecu septembru ali oktobru 1923. Tiranska vlada je izdelala volilni zakon, po katerem bi se v narodno skupščino imelo voliti 115 poslancev.

Spopadi med Poljaki in Litvanci

Varšava, 1. februarja. s. Pri prevzemanju uprave v delih nevtralne cone med Poljsko in Litvansko, ki so dodeljeni Poljski, je prišlo v več krajih do spopadov med poljskimi obmejnimi stražami in litvanskimi insurgenti. Pri teh spopadih je bilo na poljski stran en mrtve in več ranjenih.

Berlin, 19. februarja. j. Litavski odpravniki poslov, ki se je vrnil iz Kovna izjavlja, da je prišlo pri zasedbi nevtralnega ozemlja na dveh mestih do spopadov med Litavci in Poljaki. Poljske čete so prekorale za nekaj kilometrov določeno novo mejo in zadele na oborožen odbor Litavcev.

Madžari in Zita

Pariz, 19. februarja. j. Grof Appony je došel v San Sebastiano ter je imel večurni razgovor z razkraljico Zito. Ni nobena tajnost več, da je rodbina razkralja Karla v finančnih težkočah in da tudi vprašanje stalnega bivanja te rodbine na Španskem še ni končnoveljavo urejeno. Madžarska vlada je z ozirom na večne pritožbe iz Španije sklenila, poslati grofa Apponyja v San Sebastiano, da vodi tam porajanja in da sporoči želje Zite madžarski vladi. Kakor se govori, odide Appony nato v Pariz, ker hoče pri posaniškem svetu izposlovati sustentacijo za habsburško rodbino. Prispevale naj bi poleg Madžarske tudi vse druge nasledstvene države.

Dr. Ivan Tavčar †

Ljubljana, 19. februarja. Danes ob 13. je umrl v svojem stanovanju na Bregu dr. Ivan Tavčar.

V visoki starosti in kot žrtev mučne dolgoletne bolezni je umrl danes v Ljubljani dr. Ivan Tavčar, oče slovenskega liberalizma.

Pol stoletja nazaj sega začetek njegovega političnega udejstvovanja, ko je kot mlad odvetniški koncipient pričel strasten boj proti konservativcem, ki jih je takrat vodil prof. Šuklje. Njegov nastop je pomenjal predvsem napoved boja narodni mladosti in nacionalnemu oportunizmu med kranjskimi Slovenci. Z ustanovitvijo stare narodno - napredne stranke ter s tem, da si je pridobil dr. Ivan Tavčar odločen vpliv na «Slovenski Narod», se začel v našem narodu vrlo važna doba, v kateri je zmaga odločna narodna misel po vseh kranjskih mestih ter dobila s padcem Ljubljane v slovenske roke trden temelj za nadaljnjo nacionalno probu slovenskega ljudstva. Da so do časa pred svetovno vojno, ko je bil tudi naš del jugoslovanskega naroda poklican izvršiti nacionalno in državno pregrupacijo, slovenske narodne organizacije vzpostavile najširše vrste naroda za odločen boj, je bilo mogoče le, ker je Ljubljana postala neke glavno mesto kranjskih Slovencev, marveč tudi najodličnejši kulturni in politični centum cela takrat še neodrešene Slovenije.

Z mogoče slovenske misli v kranjskih mestih in trgih je obenem zmaga tudi svobodomiselnost, ki ga je naše malo-mestčanstvo prevzelo od nemškega, v Avstriji takrat absolutno vladajočega. Morda ima dr. Tavčar svoje velike nacionalne uspehe na Kranjskem zahvaliti baš temu, da je nacionalne ideale spretno zvezal s svobodomiselnostjo. Naša mesta na Štajerskem in na Koroškem so v veliki meri ostala še dolgo gnezda nemškutarije mnogo tudi radi tega, ker v njih ni bilo odločno liberalnega slovenskega pokreta in je klerikalizem, skrivajoč se pod firmo narodne sloge, gnal mnoge svobodomiselnostne elemente v nemški tabor.

Z nacionalno in svobodomiselnostjo osvoboditvijo kranjskih mest in trgov je glavno ustvarjajoče delo dr. Ivan Tavčarja na političnem polju zaključeno. Sledi dolga doba političnega udejstvovanja, ki pa je večinoma že doba narodno - napredne obrambe brez velikih ofenziv. Politično delo narodno-napredne stranke se je v tem času izvrševalo v glavnem preko «Slov. Naroda» ter je dolgo črpalo iz velikega kapitala, ki ga je zbrala Tavčarjeva junška doba. Vse to bi ne bilo zadostovalo, da si ni slovenski liberalizem ustvaril na gospodarskem polju postojank, ki so kljubovale navalom političnih nasprotnikov, tako z uspehom, da so eden za drugim podlegali avtoritati in moči dr. Ivan Tavčarja.

Prisla je doba dekadence. Pretesno spojena z načeli ozkosrčnega nemškega liberalizma je slovenska napredna politika postala sterilna, ko so trkali na vrata problemi moderne demokracije. Prepustila je okretnemu klerikalizmu, da se je polastil združništva, upirala se je splošni in enaki volilni pravici.

stala je ob strani, ko so se razgrinjali tudi pred nami socialni problemi. Zato je napredna stvar izgubljala med narodom zaslobo.

Z narodnoradikalno omladino je dobila stara narodno - napredna stranka krepak rezervoar novih sil, ki so gnale stranko na levo. Tavčarjevemu bistremu duhu daje posebno odlično sprčovalo, da je znal najti pravo pot, da je bilo mogoče v narodno - napredni stranki sodelovanje «starih» in «mladih».

Pred prevratom, ko se je narodno-napredna stranka preobnavala v jugoslovansko - demokratsko, je bil dr. Ivan Tavčar izvoljen za njenega prvega predsednika. Njen član je ostal do svoje smrti. Ko ga je zavrata bolezen vrgla na posteljo, dr. Ivan Tavčar v javnosti ni več nastopal in je že tudi pred daljšim časom javno izrazil željo, da naj se v politiki njegovo osebo pašti pri miru. Da bi ostal dr. Ivan Tavčar do zadnjega politično aktiven ter da bi mu bila dana prilika, politični položaj objektivno presojati, bi napredna fronta v Sloveniji ne doživljala takih težkih kriz, kakor smo jih doživljali zadnja leta.

Tavčarjeva osebnost je začrtala v slovenski politiki globoke brazde. On je podrl barjere, ki je ločila slovensko ljudstvo od velikega toka evropske politične kulture. V tem oziru je njegov pojav v našem političnem življenju epohalen in njegovo ime ostane za vedno zapisano v zgodovini naše nacionalne renesanse.

Slava njegovemu spominu!

Iz Tavčarjevega življenja

Pokojnik se je rodil 28. avgusta leta 1851. v Poljanih nad Škofjo Loko. Njegov dom je bila stara, prijazna kmetiška hiša, ki je nosila tedaj številko 27. Oče mu je bil Janez, mati Neža. Bila sta mala kmetiška posestnika, ki sta imela poleg Ivana še dvoje sinov in troje hčera.

Ivan, med deco najstarejši, je hodil nekaj let v domačo šolo. Pozneje se je s pomočjo svojega strica, župnika, preselil v Ljubljano, kjer je ljudsko šolo dovršil ter vstopil na gimnazijo. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, nekaj časa tudi v Novem mestu, a zrelostni izpit je položil leta 1871. z odličnim uspehom na ljubljanski gimnaziji.

Ko je bila matura za njim, je udarila za Ivana Tavčarja težka ura. V bogoslovje ni hotel. In tako je prišlo, da je šel na Dunaj, kjer se je vpisal v pravoslovno fakulteto durškega vseučilišča. Tam je po štiri letih študiranja dosegel doktorsko čast.

Ves ta čas študiranja v tujini se je dr. Tavčar preživljal največ sam, kakor so to delali skoraj vsi slovenski študentje v tistih časih. Vir dohodkov so mu bile instrukcije. Pa tudi njegovo slovstveno delovanje mu je bilo v gmotno oporo. Na Dunaju je bil Tavčar član akademčnega društva «Slovenija», ki mu je tedaj predsedoval Fran Šuklje.

Ko je študije dovršil, se je dr. Ivan Tavčar vrnil domov. Nastopil je prakso pri nemškem odvetniku dr. Schreyu v Ljubljani. Pozneje se je preselil kot koncipient k dr. Mencingerju v Kranj. Tam je ostal štiri leta. Leta 1883. je položil odvetniški izpit kot koncipient dr. Mošeta pred višjim sodiščem v Trstu, leto dni po tem dogodku pa je otvoril lastno odvetniško pisarno v Ljubljani, kjer je bil eden prvih slovenskih odvetnikov.

Dr. Tavčar je bil izvrsten pravnik in odličen zagovornik. «Slovenskemu Pravniku» je bil eden prvih strokovnikov ter se zavzemal v tem strokovnem glasilu za narodne pravice Slovencev na justičnem polju. Od leta 1883. dalje je pisal za Mohorjevo družbo v Celovcu poljudno delo «Pravnik», ki služi našemu kmetu še danes za svetovalca v marsikateri pravni zadevi.

Leta 1884. je bil dr. Tavčar izvoljen v ljubljanski občinski svet, ki je bil šele dve leti prej prišel v slovenske roke. Občinski odbornik je bil 37 let, vse do leta 1921., ko je spomladj odločil kandidacijo v občinske volitve. V dobi od leta 1909. do 1912. je bil dr. Tavčar ljubljanski podžupan, leta 1911. pa je bil izvoljen za župana, kar je ostal do leta 1921.

Dr. Tavčar je bil tudi deželni poslanec. V deželni zbor kranjske dežele je bil izvoljen l. 1889. Leta 1895. pa je prišel tudi v deželni odbor. Deželni poslanec je ostal do konca kranjskega deželnega zbora.

Leta 1900. je bil izvoljen tudi za državnega poslanca na Dunaju ter je izvrševal službo ljudskega poslanca sedem let.

Ko se je po prevratu 29. oktobra 1918 osnovala prva narodna vlada v Ljubljani, je prevzel dr. Tavčar v njej mesto poverjenika za prehrano. Ni pa stopil več v novo deželno vlado, ki se je osnovala v začetku 1919 po razpustu narodne vlade.

Pri zadnjih volitvah je bil dr. Ivan Tavčar kot kandidat demokratske stranke izvoljen za državnega poslanca. Bil pa je takrat že bolehen; zato se je mogel udeležiti samo par sej narodne skupščine, nakar je svoje poslansko mesto odstopil prof. Reiserju.

Zadnji dve leti svojega življenja je Tavčar prebil večinoma na svojem posestvu Visoko v Poljanski dolini. Visoko je bil svoj čas lovski gradič brezinskih škofov ter je kot tak bil len spomin na nekdanje življenje v naših krajih. Pokojnik si je kupil gradič leta 1893. Tu je Tavčar prebil zadnja pol leta svojega življenja. Od jeseni je bival v svoji hiši na Bregu. Ostal je duševno čil do zadnjih dni. Oči je zatisnil večer v ponedeljek ob 13. uri. Zadnja dva dni ni skoraj nič več govoril; bil je večinoma v nezavesti, sree mu je počelo. Danes ni govoril več; zdravnik dr. Jenko je konstatiral, da je katastrofa neizogibna zaradi otrpjenosti srea. Pri smrti postelji so bili navzoči gospi in dva sinova.

Truplo najde svoje poslednje počivališče v grobnici na Visokem.

Dr. Ivan Tavčar — pisatelj

Leta 1868. do 1895. so v našem slovstvu doba romantike.

Romantika! Slovenski narod je brez velikega ozadja, brez silne zgodovine. Kmetiški narod s sinovi, ki so z vsem svojim bistvom priklenjeni na gredo. O tej zemlji je pel, kadar je pisal svoje povesti za slovensko ljudstvo, Josip Jurčič; na njej je izsledil čudovito prav in postav Martina Krpana Fran Levstik, iz nje je črpal Janko Kersnik in tudi Stritar. Drugačje pot pa je ubral Emil Leon — Ivan Tavčar. Njegova domena je romantična novela, ki se skoraj v vseh primerih odigrava na domačih tleh.

Kot pisatelj je Ivan Tavčar pristen, tipičen Slovenec. Izredni dogodki, močne strasti poleg nežnega čustvovanja so snov njegovih romantičnih novel, ki spadajo med najboljše v našem slovstvu, pravi literarni zgodovinar Ivan Grafenauer. Toda Tavčar ne ostaja zgolj pri romantiki; čimbolj dozoreva, tembolj prehaja v njem od izraza tudi realistični moment. V njegovih delih se pojavlja Gorenjska v pokrajini in značajih.

Prvič se je pojavilo Emil Leon-Tavčarjevo ime v naši literaturi leta 1872. Trstenjak je tedaj izdal svojo «Zoro». S svojim jezikom in stilom, tehnično spretnostjo in pristnim čustvom je stopil takoj med prve noveliste. Tavčar je ostal «Zori» zvest štiri leta. Objavil je v njej novelo «Antonio Gledjčevič». Pozneje je krenil Emil Leon na kranjske gradove; napisal je «Otok in Strugo» ter novelo «V Karlovcu». Sledil je «Ivan Slavelj» ter dragocene slike iz loškega pogorja «Med gorami». Verski boji v loških hribih so mu dali gradiva za slike «Tiberius Pannonicus», «Vita vitae mene» ter za novelo «Grajski pisar». V letih 1885 — 1886 je ustvaril Tavčar roman iz časa Leopolda I. «Ivan Sonce».

Kmalu nato je sledil roman «Mrtva srca», psihološko razlaganje o materializmu, ki zajame inteligentne ljudi do mas kmetov. A glej, prav ta čas začne dr. Anton Mahnič razburjati slovenske duhove s svojo dogmatično filozofijo; in Tavčar je šel in napisal blestečo satirično utopijo «4000», katero je slovenska javnost leta in leta uživala z nepopisno naslado.

Medtem pa so za Tavčarja napočila tudi leta političnega udejstvovanja. Zato je Tavčar pri Kleinmayer-Bambergu izdal pet zvezkov svojih zbranih spisov.

Izdati je napisal tudi kratek predgovor, v katerem omenja politične viharje, ki so mu baje izsušili «vir pisateljske fantazije». A kmalu se je pokazalo, da je vse to bila Tavčarjeva osebná neupravičena domneva. Kajti moč je kljub temu, da se je bavil s politiko, v svojem jedru ostal še vedno pisatelj. Njegova novela «V Zali» je ena najboljših v naši literaturi. Leta 1906 — 1907 se je Tavčar lotil zgodovinske snovi. Napisal je roman «Izba kongresa». V njem je osvetlil Metternichovo dobo in tedanje slovensko zlasti ljubljansko življenje; v romanu srečamo poleg mnogih oseb tudi pesnika Prešerna in Julijo Primičevó. Po tem velikem zgodovinskem delu je Tavčar zopet odložil pisateljsko pero, to pot za 10 let. A doba svetovne vojne mu ga je potisnila znova med prste. V tem času je ustvaril svoj najboljši literarni proizvod, novelo «Cvetje v jeseni». Tri leta pozneje je sledila objava kulturno historične povesti «Visoška kronika». Kakor vsi njegovi spisi, je izšla prvotno v «Ljubljanskem Zvonu»; pozneje jo je marljiva «Tiskovna zadruga» v Ljubljani izdala kot VI. zvezek Tavčarjevih zbranih spisov. Knjigi je napisal uvod dr. Ivan Prijatelj.

Napisal je nekaj leposlovnih črtic tudi za Slovensko Matico, Slov. Narod, črtico za Strossmayerov zbornik I. dr., napisal ogromno pravniško delo «Slovenski pravnik» za družbo sv. Mohorja, več razprav za revijo Istega naslova itd.

Očrtali smo v par potezah Tavčarjeva dela bolj po imenih kot po vsebini. Toda tudi iz tega, kar smo napisali, izhaja, da je Tavčar kot pisatelj deloma romantičnik, deloma romantičen realista. Dr. Ivan Tavčar je ostal tudi kot odvetnik sin slovenske zemlje, potomec našega kmetiškega doma, ki je bil ponosen nanj vse življenje. Ko se je ločil od politike, se je vrnil domov, na Visoko. Tam se je, kol-

kor so mu dopuščale še poslednje moči, posvečal slovstvenemu delu, obenem pa s zadovoljstvom in uteho v duši gledal slovenskega kmeta, razmišljal o, kako bi mu v lepi besedi postavil trajen spomenik v svojem narodu. In to se mu je posrečilo.

Vladimir Levstik je napisal o epiku Tavčarju:

Posebej bi hotel poudariti, da je Emil Leon eden tistih redkih epikov, ki jim je epski slog natura. Eden tistih silno redkih, ki vedno instinktivno pogodijo tipičnost. Eden tistih še redkejših, ki čutijo, da dialog ne sme biti samo zbirka stavkov v ušesih.

Fran Zbanič je pisal:

Dr. Ivan Tavčar je pred vsem lirik. Četudi ni pisal verzov. Vsi njegovi spisi so čisti, neskalken izliv njegovega temperamenta in čustvovanja. V vseh čutiš jasne utripe njegovega srca; vsi so mu prepojeni z lastno krvjo. Iz mnogih njegovih povesti zveni nekaj kot melodija.

Iz kmetiškega rodu je vzrzel tudi Ivan Tavčar, eden najsijajnejših talentov naše zemlje, inkarnacija vseh vrlin in strasti našega ljudstva. Zato je bil med narodom popularen kakor malokdo, in ljubil je ta narod kakor malokdo.

Pogreb dr. Iv. Tavčarja

Truplo pokojnega dr. Tavčarja ostane dva dni na stanovanju. V četrtek dopoldne in popoldne do 4. bo krsta izpostavljen v vestibulu pred sejno dvorano na magistratu. Ob 4. bo svečan pogrebni spreved do cerkve pri Sv. Kristofu, od koder se, ako bo vreme dopuščalo, krsta še isti dan prepelje na Visoko. Tam se vrši pogreb v petek dopoldne.

Pred magistratom v Ljubljani se ob pokojnika poslovil bivši podžupan ljubljanski dr. K. Triller.

Dr. Alojzij Rašin †

Praga, 18. februarja. Danes popoldne ob tričetrti na 1. je umrl v Pragi finančni minister dr. Rašin.

Umrl je velik mož. Srce pravega patrijota je otrpnilo in kakor čudež se nam zdi, kar pravijo zdravniki: da je srce že prenehalo delovati, ko je glava še mislila: mislila na blagor domovine... V nedeljo v prvih popoldanskih urah je po dolgem trpljenju izdihnil češkoslovski finančni minister dr. Rašin svojo dušo kot mučenik za svojo domovino, kot žrtev na oltarju večne bodočnosti svojega naroda.

Nehote se nam vsiljuje primer z našim Draskovičem. Oba sta bila moža dejanja, neupogljiva v borbi za dobrobit in dejanja, oba značajna, ki se ne uklonita, ki jih je mogoče le uničiti z odurno materialno silo. Oba sta padla kot žrtvi razjedajoče moralne kuge, ki kvari srca in duše in si ustvarja nov svet grozote kot ideal «osvojenega človeštva»... Pri obeh je morilec mladost in pri obeh je žrtev dvojna: poleg mrtvega zrelega moža, ki bi bil mogel dati dogovorni še silno mnogo kot politik in državnik, leži v okrvavljenem prahu mrtva duša mladeniča — žrtov komunistične prevare medtem ko se zapeljivci skrivajo daleč v ozadju...

Že ob prilikah atentata smo skušali oceniti pomen Rašinove znamenite osebnosti za naš bratski češkoslovski narod. V pokojnem ministru je bila posebej naša živost, doslednost, požrtvovalnost češko-slovenskega plemena. Njegovo življenje je zrcalo neizprosne borbe, ki jo je ta narod vodil za svoje osvoboditve in discipline ter samozatajevanja, s katerim premaguje vse težkoče novega življenja in určuje svojo novo državo. Še v smrti posvedčuje Alojz Rašin zmagovitost ideje, da je misel lažja od materije...

Rašinovo ime je ozko zvezano tudi z borbo za jugoslovansko svobodo. Za časa vojne je njegova bistra glava mnogokrat mislila tudi na nas in mi vemo, kako globoko je bil naš od prvega početka, od takrat, ko je z nami študiral informacije o Jugoslaviji za inozemsko potovanja prof. Masaryka, ko je z nami risal granice jugoslovansko-češkega koridorja, prepričan, da vznikne iz svetovnega požara tudi država ujedinjenega jugoslovanskega naroda.

Cela češkoslovška žaluje. Republika dobro čuti, da je izgubila enega svojih najboljših. Rašin pa je umrl tudi nam. In ob njegovem odprtem grobu, ob grobu mučenika za slavo in bodočnost naroda, vstaja senca pokojnega Milorada Draskoviča, kiče tovarišu pozdrav z onega sveta in dviga z njim proroško reko nesmrtnikov: Naša kri je Vaše odrešenje!

Slava spominu Alojza Rašina!

Dr. Alojzij Rašin je bil rojen dne 18. oktobra 1867. kot sin malega obrtnika v Nehaneh na Češkem. Po končanih gimnazijskih študijah se je vpisal v Pragi na juridično fakulteto in promoviral leta 1891 za doktorja prava. Toda že naslednje leto je bil dr. Rašin, ki je bil soudeležen na protiaustrijskem pokretu, ki je dovedel do znanega «Omladinskega procesa», obsojen na dveletno težko ječo in na izgubo svojega doktorskega naslova. Ko je prestal svojo kazen, je leta 1895 zopet postal doktor. Uveljavil se je

kot znanstvenik-jurist na gospodarskem polju, pisal pa je tudi socialno-politične razprave. Izdal je tudi knjigo «Zgledi iz meničnega prava», ter objavil prevod Lorenzovega dela «Marksova socialna demokracija» in Raelove razprave «Osem urni delavnik». Leta 1911 ga je mladočeška stranka poslala v avstrijski parlament, kjer se je kmalu postavil kot prvo vrsto gospodarski strokovnjak in odličen parlamentarec. Ob izbruhu svetovne vojne je bil postavljen pod policijsko nadzorstvo. Leta 1915 pa so ga aretirali, obtožili zaradi veleizdaje in končno obsodili na smrt obenem z drjem. Kramfem. Ker se je avstrijska vlada bala posledic na Češkem, je pomislila oba na dosmrtno ječo, iz katere ju je osvobodila politična amnestija leta 1917. Ob prevratu je bil 14. novembra 1918 imenovan dr. Rašin za finančnega ministra prve češke narodne vlade, katero je sestavil dr. Kramf. Finančni resort je vodil dr. Rašin do julija 1919. V tem času je dal češki finančni politiki omer, ki je Češko privedla v krog držav s skoraj zdravo valuto. Znova je postal finančni minister dne 7. septembra 1922. Največjo zaslugu za sedanje izbornost stanje češkoslovških financ in za visoko vrednost češkoslovške valute, ima gotovo on. Dne 5. januarja 1923 je zadel ministra Rašina krogla zločinskega atentatorja komunista. Krogla je obšla v hrbtnici. Dr. Rašinovo zdravstveno stanje se je začetkom tega meseca precej izboljšalo, okrog 8. februarja pa so nastopile pri zdravljenju znatne komplikacije. Upanje, da je ostala hrbtnica intaktna se ni uresničilo. Prišlo je telesno propadanje in sledila je neizogibna katastrofa.

Rašinov smrtni boj.

V petek, dne 17. februarja je dr. Rašin ležal še večinoma v dravici in brez zavesti. Zdravniki so napovedali katastrofo. Zvečer je bolnikov puls tako oslabil, da se je zdelo, da je sploh že prenehal. Telo je postalo povsem mrzlo. Okrog poldneva pa se je bolnik na največje začudenje zdravnikov zbudil iz nezavesti, se prijazno nasmehljaj ter prosil svojo soprogo, naj se vendar joda k politiku. Tekom popoldneva se je potem še nekolikokrat zbudil iz omotice. Vsakokrat je šepetaje spregovoril nekaj povsem jasnih stavkov, tiščih se njegovega ministrskega resora. Govoril je celo v času, ko se je utripanje srca moralo smatrati že za prekinjeno. Izredna živčna energija njegova je kljub prenehanju funkcije srca omogočila delovanje možganov, kar smatrajo zdravniki za izreden pojav.

O polnoči je bilo vsek čas pričakovati smrti. Tik predno je nastopila agonija, je izrazil svojo zahvalo bivšim svojim tovarišem iz «Pětke» in končal: «Želim dobro državi, da tako obvarujemo njen obstoj... Oni, ki nosijo odgovornost za nje blagobit, morajo brezobzirno govoriti resnico... Vedno sem bil optimist... zato sem moral zamolčati istino, ker je ljudstvo ne more trditi... Če pa čakamo na pravi trenutek, potem... smemo govoriti istino»...

Te besede je še šepetal razločno. Sledilo je še nekaj nerazumljivih besed, nato je dr. Rašin izdihnil.

Upravni svet, ravnateljstvo in uradništvo
Ljubljanske kreditne banke javljajo žalostno vest,
da je njen soustanovitelj, član upravnega sveta in dolgo-
letni predsednik, gospod

dr. Ivan Tavčar

odvetnik, bivši župan ljubljanski,
narodni poslanec itd. itd.

danes preminul.

Slava njegovemu spominu!

V Ljubljani, dne 19. februarja 1923

Združene papirnice Vevče, Goričane in Med-
vode, d. d. v Ljubljani javljajo žalostno vest, da je
velezaslužni član njihovega upravnega sveta, gospod

dr. Ivan Tavčar

odvetnik, predsednik Ljubljanske
kreditne banke itd. itd.

danes preminul.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1923.

ni boj, ne zavežajoč se pri tem, da bo naša naletela na najhujši odpor. Pripravljeni smo na vse in poslužili se bomo tudi vseh sredstev, da nemško lidro, ki zopet dviga glavo, pobijemo na tla. Naših narodnih pridobitev, ki nam jih je prinesla narodna osvoboditev, ne izpustimo nikdar več iz rok, kar naj si zapomni posebno eksponent sedanega radikalnega režima v Ljubljani. (Dolgotrajno ploskanje in vzkliki: Doli z nemškutarji! Doli Hribar!)

Borba za narodno državo

Referat dr. V. Kukovca.

Predsednik zbora je podal nato besedo nosilcu demokratske liste mariborske oblasti dr. V. Kukovcu, ki so mu zborovalci priredili viharne ovacije. Dr. Kukovec je izjavil: Le oportunizem voditelj ostalih naprednih strank je kriv, da se kljub našemu prizadevanju niso strnile vse napredne slovenske vrste

v enotno fronto proti klerikalizmu.

Volitve bodo pokazale, da so na napačni poti. Kdor misli, da bo s tem nas oslabil, se moti, kajti naša stranka vodi ideje, ki vedno bolj prodirajo tudi v široke mase naroda in bodo prej ali slej v blagor naše skupne domovine tudi zmagale na vsej črti. (Glasno pritrdjevanje.) Postavitv naših kandidatov v mariborski oblasti ni bila šablonska, kajti naš program se je že vcepil v narod in vse stranke nas zavidajo za naše kandidate. Z ustanovitvijo

napredne kmečko-obrtno zveze

smo pokazali, da le obrtništvo druga stopnja razvoja, proti kateremu je agrarstvo že reakcionarno. Cela vrsta naših organizatorjev in poživovalnih somišljenikov je na delu, da zanesemo naše ideje in naš program v narod. Žalibog pa je v zadnjem času nastalo

na Štajerskem zopet novo vprašanje,

o katerem smo mislili, da se ne bo nikdar več povrnilo. Sredi volilnega boja je prišlo nenadoma zopet nemško vprašanje, katero so nam usilili oni, ki si skušajo na sramoto vsega slovenskega

naroda priboriti mandat z izdajalskimi glasovi naših izrodov. Z zaničevanjem gledamo akcijo teh pokvarjenih ljudi, ki se igrajo s svobodo našega naroda. Zadržali

dogodki v Celju in v Mariboru

so nas vse še bolj podžgali v našem patriotizmu in zato hočemo obračunati z povzročitelji teh škandalov. (Viharno pritrdjevanje!) Posebno ogorčenje vlada v vseh narodnih krogih radi namest. Hribarja. Našo državo smatramo kot jugoslovansko narodno državo (Tako je!) in zato smatramo vsako krepitev že potlačene nemštva za napad na našo domovino. (Burno odobravanje!) Ni je na svetu države, in najsi bo še tako svobodni, kjer bi kakšna velika državna narodna stranka skušala iskati zaslonbe pri narodnih manjšinah na škodo svojega lastnega naroda. Le pri nas se je zgodila ta nečuvstva politična in kulturna sramota. Cela vrsta primorskih beguncev je našla po prevratu zatočišče v naših obmejnih ogroženih krajih in si je ustvarila tu s pridnim delom novo domovino. Oni so najkrepkejša opora naše države ob naših severnih mejah. Dolžnost naše vlade bi bila, da jih podpira in jim olajša gmojni položaj, namesto tega pa hočejo sedaj zopet favorizirati nemške elemente. (Sramota!) Nemške kroglice, oddane za radikalno stranko, gotovo niso zastoj in bojimo se, da so še veliko dražje, kakor pa smo informirani. V novi narodni skupščini bomo poklicali zato

krivce na odgovornost

in ne bomo mirovali toliko časa, dokler ne najdemo onega, ki je odgovoren za ta škandal. (Klici: Doli z Hribarjem!) Sedaj pa gremo v boj ne s ponižno koncepcijo, ampak s trdno zavestjo v popolno zmago. Naš program je dober, naši kandidati so čisti, naši ideali pa nas upravičujejo do popolnega uspeha. Zaupanje v demokratsko stranko je večje, kakor mislimo. Hodite le med narod in videli boste koliko hvaležnih src boste našli povsod. 18. marec bo časten dan naše stranke. (Burno pritrdjevanje!)

Demokratske kandidature

Referat dr. A. Kramerja.

Simpatično pozdravljen je dr. Albert Kramer poročal o volitvah. Z vložitvijo kandidatskih list se pričneta zadnja faza volilnega boja. Radikalci so se polastili vlade, da s terorjem in zlorabo utrdijo svojo stranko ter jo kot najmočnejšo pripeljejo v parlament. Toda usoda se maščuje: radikalna stranka je danes razcepljena in oslabiljena. Vrnila se bo razbita v narodno skupščino. Demokratska stranka pa je navzlic vsem intrigam ohranila svojo enotnost, ojačila svojo borbenost in bo prišla v parlament kot najmočnejša in najbolj konsolidirana skupina, kateri po parlamentarnem principu pripade

odločilna vloga v vodstvu države.

(Živo odobravanje.) Naloge, ki smo jih v jugoslovanski demokraciji prevzeli slovenski demokrati so posebno težavne: tu na zapadu moramo braniti načela narodnega in državnega jedinstva proti stoterim težkočam, ki jih ustvarjajo preteklost, vzgoja, demagogija in zlasti klerikalna opasnost, proti kateri kličemo na skupni boj vse napredne ljudi. Toda napredni Slovenci, izgleda, v času, ko se klerikalizem vedno energičneje pripravlja, da osvoji svoje stare pozicije, ne občutijo druge potrebe, kakor da ustanovljajo še nove stranke. (Sineh. Klici: Zalosnost!) JDS je predložila vsem naprednim strankam ustanovitve naprednega volilnega bloka. V ponudbah za kompromis smo šli tako daleč, da je bila naša stranka pripravljena tako v mariborski kakor tudi v ljubljanski oblasti resignirati na nosilce list in se zadovoljiti z okrajnimi kandidaturami. Zaman. SKS in NSS sta idejo naprednega bloka odklonili. Strankarsko to za nas ni škoda in s tem večji sin pogumom pojdemo v boj. Uverjeni smo, da bodo mnogi naprednjaki, ki so pristali drugih strank popravili greh svojih voditeljev s tem, da oddajo svoje glasove JDS, ki naj tudi v ljubljanskem volilnem okrožju, kakor se je to zgodilo v mariborskem, predstavlja

stranko napredne koncentracije.

(Burno pritrdjevanje.)

Na okrajnih konferencah so se ponovno vršila posvetovanja glede postavitve kandidatov za ljubljansko oblast. Povsodi je bilo soglasno sklenjeno, da bodi

nosilec demokratske liste za ljubljansko okrožje

ni voditelj in neumorni pobornik idej jugoslovanske demokracije, minister na razpoloženju in narodni poslanec, dr. Gregor Žerjav. (Cela dvorana prireja dr. Žerjavu več minut trajajoče ovacije.)

Okrajne konference so se dalje zjedinišle za srezke kandidature, ki jih v imenu načelnstva predlagam v odobritev.

Kandidatska lista JDS. za okrožje Ljubljana—Novo mesto

Je torej sledeča:

Nosilec liste: dr. Gregor Žerjav, minister n. r. v Ljubljani.

Kandidat za Ljubljano

Dr. Kramer je nato podrobno poročal o pogajanjih, ki so se na inicijativo JDS pričela v Ljubljani za napredni volilni kompromis. Demokratska stranka je kot zadnji predlog stavila narodno napredni stranki sledečo ponudbo: Kandidat naj bo prof. Reiser kot posebni zastopnik interesov državnih namestencev, za njegovega namestnika se naj postavi dr. V. Ravnihar (NNS). Čim bo uradno vprašanje rešeno, se prof. Reiser umakne svojemu namestniku.

Ta predlog je bil, akoravno smo z njim pokazali kar največje samozatajevanje. (Burni klici: Preveč! Preveč!) odklonjen in NNS vztraja na tem, da moramo ako hočemo »kompromis« voliti dr. Ravniharja, ki naj ima povrh kot poslanec potem pristo po, kamor hoče. Približno si mislimo, kam vodi ta pot. (Živahni klici: Med radikalci!) Tako je, akoravno nam je to nerazumljivo, če se spomnimo, da so baš ustanovitelji NNS nam očitali kot največji greh, da smo, ker je naša stranka bila v koaliciji z radikalno, zavezniški radikalcev, in so trdili, da so oni pravi demokrati, katerim je g. Davidovič voditelj in prvak (Velika veselost. Klici: To je politična doslednost!) Navzlic temu, da je NNS vztrajala na svojem ultimativnem stališču, in si povrh še pridržala, da deluje po deželi proti nam (Čustje čustje!) ne bomo do zadnjega trenutka prenehali nuditi svoje roke v spravo in bomo čakali z vložitvijo svoje liste do torka. Ako je na nasprotni strani resna volja, potem se bo sporazum našel, ako je pa res, kar nam iz Beograda poročajo o referatih g. Hribarja radikalnemu glavnemu odboru, potem seveda NNS te resne volje sploh ne more imeti. (Tako je!)

Z ozirom na vseča pogajanja smo pustili mesto namestnika ljubljanskega kan-

Resolucije zbora zaupnikov

Nato je dobil besedo poslevoedeči podpredsednik JDS dr. Dinko Puc, ki je utemeljil predložene resolucije. Predložene resolucije so bile soglasno sprejete.

Glasijo se:

I.

Zbor zaupnikov JDS ljubljanske in mariborske oblasti, zbran v Ljubljani dne 18. februarja 1923. z zadoščenjem gleda na Demokratsko stranko, ki je baš sedaj v volilni borbi pokazala, da se kot največja stranka v državi zaveda velikih nalog, ki jih stavlja na njo narod in država. Z veliko radostjo gledamo, kako je Demokratska stranka od vseh strank v državi obvarovala svojo vzorno disciplino in solidarnost, kar je največje jamstvo za bodoče parlamentarno in državniško delo. Zbor zaupnikov pozivlja vrhovno vodstvo Demokratske stranke v Beogradu, da neomajno vztraja na svojem zgodovinskem poslanstvu biti konsolidaciji naše mlade države največja opora, istočasno pa obeča, da bo tudi naše krilo na severozapadni granici, četudi se ima boriti na več front s fanatiziranimi in od demagogov zaslepljenimi nasprotniki, storilo svojo dolžnost zavežajoč se, da je le tako mogoče našemu delu naroda ter vsem njegovim slojem priboriti zadovoljstvo. Trdno smo uverjeni, da nam ostane Demokratska stranka tudi v bodoče tako mogočna zaščitnica in podpornica, kot je bila v preteklosti.

II.

Zbor zaupnikov smatra za svojo iz najvišjih državnih in nacionalnih interesov narekovano dolžnost na ves glas protestirati, da radikalna stranka, vlada in njeni eksponenti s političnim mešetarjenjem v svrhu pridobitve nekoliko tujerodnih glasov, spravljajo v opasnost naše dragocene nacionalne pridobitve, ki so nam tem dražje, ker so one edino zadoščenje, ki jih ima naš del naroda za kruto stoletne krivice, povzročene po naših mestih od nasilnega nemško-habsburškega režima. S tem nemoralnim političnim barantanjem se stavlja v opasnost naša severna granica, zavedno ljudstvo samo pa spravlja v obup. Svarimo sodržavljane nemškega rodu, naj se ne dajo zapeljati po zvijačnih vabah v pangermanske politične vode. Jugoslovani smo močni dovolj, da s pomočjo parlamenta in izven njega, kot ujedinjeni nacionalni element zapremo vsak pokluz izvedbe take politike, ki bi ogrozila naše nacionalne interese. Svarimo vlado in Nemce, naj v svoji nepremišljenosti in nepravdnosti ne kličejo nazaj nacionalnih bojov, ker ti drugače končati ne morejo, kakor z najobčutnejšim porazom vseh sovražnim nam tujerodnih elementov.

III.

Zbor zaupnikov JDS najodločnejše protestira proti zlorabi, ki jo uganja naš uradništvo režimsko radikalna vlada s svojimi eksponenti. Za pričetek, ki ga izvajajo kompetentna mesta nad uradništvom v volilne svrhe, za preganjanje uradništva iz zgolj političnih ozirov, ne najdemo le besede obsojbe, marveč zahtevamo tudi, da se krivice zloglasnega režima brezpogojno stavijo pod obtožbo, da jih zadene zaslužena kazen. Istočasno protestiramo, da je radikalna vlada odklonila v finančnem odboru vse predloge za večje izboljšanje materialnega položaja državnih namestencev. Zbor zaupnikov JDS naroča vodstvu stranke, da omogoči v Ljubljani na vsak način kandidature zastopniku državnih uslužbencev, ker je v danih razmerah edino tako mogoče, da dobi uradništvo v novi skupščini vnetega in sposobnega zagovornika njegovih težnj. zlasti v boju za neodločljivo sprejetje službene pragmatike.

IV.

Zbor zaupnikov ugotavlja, da je JDS z velikimi napori, z nepopisnim samozatajevanjem in podrejanjem napredni stvari eminentno strankarske interese storila vse, da bi se omogočil

didata odprto. Za kandidata pa so ljubljanski zaupniki z redko enodušnostjo postavili preizkušene svojega bivšega poslanca, velezaslužnega zastopnika zlasti interesov javnih namestencev

profesorja Josipa Reiserja.

(Prisrčne ovacije posl. Reiserju.)

Mariborske kandidature

Našim prijateljem v mariborski oblasti je uspelo, da so okrog naše stranke zbrali vse napredno obrtništvo in velik del naprednega malega kmeta. Tako predstavlja naša štajerska lista koncentracijo najboljših naprednih elementov. Uverjeni smo, da bo imela pod vodstvom dr. Kukovca najlepše uspehe. (Burno odobravanje.) Referat nato prečita mariborsko listo, ki jo je naša oblastna organizacija v Mariboru že odobrila in kot prvo vložila.

ODOBRITEV KANDIDATUR.

Predsednik dr. Žerjav je nato dal predlagane kandidatske liste na glasovanje. Z dvigom rok in med živahnimi pritrdjevanjem so zaupniki kandidature soglasno odobrili.

ga resota. Izkazali so se popolnoma nesposobni, da organizirajo to najvažnejšo panogo državne uprave.

Brez socialno dobrohotne politike v sobračajnem ministrtvu je škoda za vse dragoceni material, ki ga danes kupuje državna uprava. Za rabo in varstvo tega materiala je potrebno fizično in duševno krepko osebje. Ako uprava za to osebje nima sira in ga pusti propasti, gre novo nabavljeni kakor stari material polagoma v nič.

Obtožujemo radikalno stranko, da do danes še niso izdali njeni železniški ministri potrebnih železniških zakonov, pravilnikov in predpisov, kar znači, da ni bilo v tej stranki doslej nobenega zmisla za organizacijo železniške uprave in pravno varnost gospodarskih prometnih interesov.

Demokratska stranka je dolžna narodu in sebi, da si takoj po volitvah zagotovi odločujoč vpliv na organizacijo uprave železniškega omrežja naše kraljevine.

Vse dosedanje konference glede mednarodnega

vprašanja južne železnice

so pokazale, da so sobračajni ministri do sedaj kazali jako malo razumevanja zanj. V kaznivem zanemarjenju vladnih poslov so se šele k sedanjim zaključnim konferenci v Rimu pritegnili tudi zastopniki finančnega in zunanjega ministrtva. Zato se je bati, da bo naša država oškodovana, ker je zadeva, kolikor se tiče naših delegatov, sigurno nedovoljno proučena.

Bolje bi bilo, da se zadeva po strokovnjakih dobro prouči v vseh, zlasti s finančnega stališča, preden se izroči zadnja beseda. Konstatirati moramo, da se v tej zadevi ni zaslusalo niti gospodarskih korporacij. Treba natančneje presoditi ali so žrtve, ki bi se naložile državi na korist mednarodnega kapitala in italijanske gospodarske ekspanzije res neobhodno potrebne in upravičene in primerne dobičku, ki ga naj ima narod iz te akcije. Naj bo to opomin sedanjih vlad v zadnjem momentu!

Oseba južne železnice

se je v zadnjih dneh polotila nervoznost in strah pred podržavljenjem, ker so mnoge praktike radikalne stranke in njeno postopanje z državnimi nameščenci. Demokratska stranka, ki je kazala ves čas svojega sodelovanja v vladni pravi socialno čuvstvovanje za vse državne nameščence in tudi ostale gospodarske slabše sloje naroda in ki je v svojem delu za činovniško pragmatiko tudi dokazala svoj čut za pravno varnost tega najvažnejšega faktorja državne uprave — bo po svojih izvoljenih poslancih vse storila, da se oseba južne železnice — nameščenci in delavci — s podržavljenjem ne oškoduje na pravicah in prejemkih, ki so si jih priborili in jih uživajo sedaj pri južni železnici.

Zlasti bodo pazili izvoljeni poslanci demokratske stranke, da se novo službeno razmerje južnih železničarjev nasproti novemu delodajalcu — državi ne uredi samovoljno s strani ministrtva sobračaja, temveč v sporazumu s prizadetimi osebjem.

Popoldanska debata

Skupno kosilo

Ob 13. je predsednik Reber prekinil zborovanje.

V slijajnem razpoloženju je naenkrat zadonela borbeno himna »Hej Slovani« dvorani. Zaupniki so se nato podali v povorki, ki je vzbujala po ljubljanskih ulicah mnogo pozornosti v Kazino, kjer se je v veliki dvorani vršilo skupno preprosto kosilo, ki ga je okusno pripravila izborna kuhinja Krapeževe restavracije.

Med obedom se je razvil prisrčen prijateljski razgovor. Kot kučegazda Kazine je pozdravil zaupnike njen ravnatelj dr. Kramer, povdarjajoč historični pomen Kazine, kjer so se kovali svoječasno najhujši načrti nemške in nemškutarske jare gospode proti našemu narodu, danes pa so zbrani v nekdanji nemški dvorani kot gospodarji reprezentanti ravno one stranke, ki bi se sedaj zopet najneizprosnejši boj proti dvigajočemu se nemštvu. Radikalno-nemški pakt predvideva menda tudi vrnitev Kazine nemški gospodi, a mi se ne umaknemo nikdar več iz teh prostorov. (Burno odobravanje.) Naplmo vsem dragim prijateljem!

Dr. Žerjav je dvignil čašo in napil naši ujedinjeni domovini in Njegovemu Veličanstvu kralju kot simbolu naše države, kar je bilo sprejeto z burnimi živjo-klici.

Dr. Puc se je spominjal onega, ki stoji junaško v ospredju naše borbe in proti kateremu so naperjene vse puščice nasprotnikov, ki bi ga radi uničili za vsako ceno, ker se zavedajo, da bi zadali s tem najhujši udarec demokratski stranki, to je našega prvoboritelja Žerjava. Mi nečemo malikov in svetnikov, odklanjamo tudi bivšo dobo prvaštva, v našem vodji vidimo in častimo zdravo, moderno, pošteno demokracijo, ki ne pozna ne častihlepe, ne demagoštva, ampak le delo in popolno enakopravnost vseh stanov. (Zborovalci so dvigneli raz sedeže in izkazujejo voditelju stranke najprisrčnejše dokaze ljubezni in neomajnega zaupanja v njegovo poštenost.)

Dr. Žerjav se je zahvalil za prisrčne ovacije in se pri tej priliki spomnil onih činiteljev, ki vrše ne samo v našem narodu, ampak tudi v naši stranki najtežje delo, to je našega naprednega učiteljsva.

ki je pravkar izvojevalo eno najsilnejših vlagj proti klerikalcem pri volitvah za višji šolski svet. Demokratska stranka se dobro zaveda velikega kulturnega poslanstva našega učiteljsva in zato bo učiteljsvo imelo v njej vedno najkrepkejšega zagovornika svojih težnj.

Diskusija

Po kosilu se je razvila živahna diskusija. Dr. Kukovec je naglašal, kako nedopustnih sredstev se je poslužil pokrajinski namestnik Hribar

proti nekaterim našim kandidatom, da bi jih pregovoril za radikalno listo. A kandidati se niso ustrašili nobenih groženj in so odločno zavrnili te atentate na svojo čast in poštenje. Ostali hočejo zvesti demokratski stranki. Dr. Kukovec je govoril tudi o važnosti demokratskega tiska.

Delegat Josip Rožič

iz Murske Sobotne je podal kratko sliko o položaju stranke v Prekmurju, ki je zelo ugoden.

Blejski župan Herman Tome je slavil s prisrčnimi gorenjakimi izrazi skromnost in poštenost strankinega voditelja, prvega očeta demokratov, doktorja Žerjava. Ravno napadi na njega so se bolj strnili vrste zdravih Gorenjcev okrog tega častivrednega prvoboritelja slovenske demokracije. Župan Tome mu kliče še mnoga leta in objublja, da bo zastavil vse sile, da mu pomore do čim častnejše zmage.

Notar dr. Maurer

iz Kočevja je med splošnim odobravanjem predlagal udanostno brzojavko izrednega zbora zaupnikov demokratske stranke Njegovemu Veličanstvu kralju.

Notar Tavzes

iz Logatec je poudarjal, da na deželi ni nobene nevarnosti za razcep stranke. Naprednjaki na deželi sploh ne poznajo in tudi ne bodo nikdar priznali kake narodne napredne stranke. Oni stoje strunožno za voditelji jugoslovanske demokracije. Kandidat za ljubljansko okoličo

Josip Turk

je opozarjal na naloge in dolžnosti strankinih kandidatov, kot izkušni napredni

borec ne bo slepil svojih volilcev z obljubami, pač pa bo v slučaju izvolitve s svojim delom dokazal svojim volilcem, da je bil vreden izvolitve.

Ivan Prekoršek
Iz Celja je podal lepo sliko dela demokratične stranke in njenih neustrašnih bojnikov. Kandidata

dr. Sitrer iz Ribnice in Polovič iz Krškega
sta razpravljala o lokalnih razmerah v svojih okrajih ter poudarjala, da treba sedaj z vsemi silami med narod, ne strahše se nobenih izzivov in napadov nasprotnikov. Brežiški župan

dr. Zdošek
Je svaril merodajne činitele pred sedanjem pogubonosno politiko, ki mora imeti za naša mesta na Stajerskem usodne posledice. Stajerski Slovenci nočejo, da bi se njihova mesta še kdaj vrnila v nemške roke. Napovedujejo neizprosno boj vsem, ki bi hoteli izvršiti na škodo slovenskega življa kako izdajstvo.

Postajenačelnik Subić
Iz Medvode je naglašal, da je dovolj pakiranja. Naše samozatajevanje naši nasprotniki samo izrabljajo, ker mislijo, da smo slabi. Pokazati jim bomo, da so v zmoti.

Adolf Ribnikar
Je podal kratko sliko zgodovine bivše napredne stranke, katere zakoniti naslednici na podlagi modernih idej je JDS.

Kamniški župan dr. Karba
Je poročal o političnem sočloveštvu demokratiškega fenstva ter se je pri tem zlasti spomnil tihe in skromne delavke soproge našega Zetjara.

Ivan Rebek
Je ironiziral ljubljansko terminologijo »starin« in »mladin«. Mi »svolasi« politični delavci se čutimo mlade v borbi in smo pravi »mladini«! (Bučno pritrdjevanje.)

Jerko Matulevič
Je med viharjem odobravljanjem imenom akademske demokratiške mladine pozdravil zborovanje in pozivljaj vse za naj-energičnejši boj za zmago stranke. Aka-

demski mladina je v vrstah jugoslovenske demokracije (viharno ploskanje).

Učitelj Golob
iz Dol. Lendave je poročal o delu v tamkajšnjem srežu,

tovarnar Medić
pa je naglašal posebno pomen demokratiškega časopisa, pozivljajajoč vse, naj razvijejo za naše liste čim uspešnejšo propagando in jih tudi gmotno podpirajo.

Ravnatelj Jelenc
je slavil zasluge ministra Svetozara Pribečevića in dr. Zerjara za učiteljstvo.

Nadučitelj Grmek
je zavračal napade »Slovenskega Naroda« proti našim voditeljem in izjavil, da bo ta list izginil iz sleherne učiteljske hiše, ako ne bo nehal s svojim sedanjim postopanjem.

Davčni nadupravitelj Jože Bekš
je kot državni ramesščenec naglašal za sluge demokratiške stranke za uradniški stan. Le ona se mu zdi prava in odkritosrčna zagovornica teženj državnega nameneštva.

Delegat Polak
iz Zirov je pozivljaj, naj pridejo strankini voditelji čim večkrat med narod, ki jih bo z veseljem sprejel. Govorila sta še profesor Reiser in delavec Zura iz Kandije, ki je imenom naprednega delavstva pozdravil demokratiški zbor.

Bilo je že pozno popoldne, ko je predsednik dr. Zerjav zaključil zborovanje, pozivljajajoč vse, naj za bližajočo se volitve izvrše svojo dolžnost, da bo zmaga čim častnejša. (Burni klici: Živela JDS. Živio Zerjav!)

Izjava.

Podpisani preključem žaljive besede napram gospodu nadpazniku Francu Zelezniku (dnevni kop) v Trbovljah in se mu zahvaljujem, ker je umaknil kazensko postopanje napram meni

Andrej Debelak.

Gospodarstvo

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (19. t. m.) Pšenica baska, 4 vagoni, po 440 — 450; ječmen, ponudba 312.50; oves, 2 vagona, 287.50; kuruza nova, 9 vagonov, 220 — 230; za april, 7 vagonov, po 225; fižol beli, 7 vagonov, zahteva 395; moka »00«, en vagon, 655; »0«, ponudba 645 »2«, ponudba 620; »6«, ponudba 225; »8«, povpraševanje 445, ponudba 475.

Beogradska blagovna borza (19. t. m.) Pšenica (76 kg 5 — 6 odst.) franko vagon Beograd, promptno, ponudba 455; kuruza, napol suha, franko Beograd, polovica blagajna, promptno, povpraševanje 240, ponudba 250; fižol beli preraštan, franko Beograd, promptno, 415 — 425; otrobi, franko Beograd, ponudba 195. Tendence mirna, velika rezerviranost, ker se ne ve za čistiški tečaj.

Tedensko poročilo z žitnega trga. Iz Zagreba poročajo: Prošli teden so radi učvrščenja dinarja cene nekoliko nazadovale, k čemer je pripomoglo tudi pomanjkanje gotovine. Izvoza ni bilo. Pšenica se je tržila koncem tedna po 430 — 450 z ugovorne postaje. Rž se je zelo malo tržila. Ječmen je notiral 325 — 400, oves slavonski in vojvodinski 257.50 — 300, kuruza franko Zagreb 295 — 300, moka št. 0 po 700 z mlina. Mali mlini so moko ponujali po nižjih cenah.

Zagrebski tedenski sejem (17. t. m.) Sejem zelo slab. Koni in goveje živine ni bilo. Sremske pitane svinje 25 — 26.50; mesnatih svinj ni bilo. Teleta 13.50 — 14.50; seno se je tržilo po 175 — 212.50, detelja 225; slame ni bilo.

DOBAVE

Dobava mesa. Dne 26. februarja t. l. ob 10. dopoldne se vršijo pri Intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu in pri komandah mest v Karlovcu, Puzinah, Martinšćici, Varaždinu, Čakovcu, Dolnji Lendavi in Murski Soboti ofertalne licitacije glede dobave mesa za posamezne garnizije za čas od 1. aprila do 30. junija 1923. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava drv. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se vrši 27. t. m.

Lokal

z električno napeljavo in z inventarjem proda takoj Fani Jakolič, Jenkova ulica 6 (Schwarzgasse), Maribor.

pisnena ofertalna licitacija glede dobave 3000 vagonov bukovih drv.

Dobava ognjegasnih predmetov. V pisarni inženjerskega oddelka dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši 26. t. m. ob 11. dop. ponovna javna ofertalna dražba za nabavo ognjegasnih predmetov za ljubljansko garnizijo in sicer: platnenih cevi, gasilnih aparatov tipa Milnima, Perkeo, Expres i. dr., rezervne tekočine za Perkeo-aparat. — Predmetna oglasa sta v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Novčanice po 1000 dinarjev pridejo iz prometa. Zagrebška »Riječ« poroča, da pridejo novčanice po 1000 dinarjev koncem marca ali v početku aprila iz prometa. Nove novčanice se že tiskajo in bodo v kratkem razposlane podružnicam Narodne banke.

Zagrebski denarni zavodi za podaljšanje sezonskih kreditov. Iz Zagreba javljajo, da so ob priliki bivanja ravnatelja Narodne banke g. Novakovića v Zagrebu zaprosili denarni zavodi za podaljšanje sezonskih kreditov. O tej zadevi bo razpravljaj upravni odbor Narodne banke na svoji prvi seji.

Nova sladkorna tvornica. Iz Beograda poročajo, da je ministrstvo za trgovino in industrijo odobrilo osnove velike tvornice sladkorja v Somboru, d. d. Glavnica znaša 15 milijonov Din.

Naša žetev v letu 1922. Po »Almanahu novosadske berze« se je pridelalo

v naši državi leta 1922: pšenice 11 milijonov 569.740 q, kuruze 22.510.000 q, rži 1.133.298 q, ječmena 2.331.154 in ovsu 2.470.558 q.

Vzorčni veliki sejem v Budimpešti. V Budimpešti se vrši od 19. do 28. marca IV. vzorčni veliki sejem. Za blago, namenjeno za veliki sejem kakor tudi za obiskovalce bodo zagotovljene največje ugodnosti. Interesentom daje pojasnila Trgovska in obrtniška zbornica v Budimpešti.

Nazadovanje obtoka bankovcev v Avstriji. Po izkazu 7. t. m. je od 1. do 7. t. m. nazadoval obtok v Avstriji za 37 milijard na 4073 milijard.

Vrednost zlatnikov v Madžarski. V Madžarski se plača sedaj 20kronski zlatnik po okoli 16.000 mK., kar odgovarja 2000 milijonov nK. za kg čistega zlata. Zlatniki se zelo nakupujejo.

Česka krona

stoji nad dinarjem zelo visoko, toda še vedno mnogo nižje kot frank in lira. Nakup iz Čehoslovake je vsled tega preje mogel, kot iz katerekoli druge države. Češki industriji žele z nami trgovskih zvez, vsled česar znižujejo cene tako daleč, da je našim trgovcem mogoč nakup. — Oblečite jih na

VI. MEDNARODNEM VZORČNEM VELESEJMU V PRAGI,

ki se vrši od 11. do 18. marca t. l. Legitimacije za poset izdaja Čehoslovski konzulat in velesejmski zastopnik Aloma Company, anončna in reklamna družba z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3. 258

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani soprog, oče, brat, svak, stric, gospod

Andrej Lasič

okrajni šolski nadzornik v pokoju

v nedeljo 18. februarja po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega bo v torek 20. februarja ob 10. uri zjutraj iz hiše žalosti na Gočah na tamkajšnje pokopališče.

Goča pri Vipavi, dne 18. februarja 1923.

Žalujoči ostali: Zofija roj. Ferjančič, soproga. Jaroslav, Zvonimir, Bogumil, Henrik, Boris, sinovi. — Fran Lasič, vladni svetnik, Henrik Lasič, dvornosodni svetnik, brata. — Josipina, Karla, Ivana Mozetič, Amalija Pahor, Terezija Trpin, sestre.

Globoko ginjen naznanja odbor odvetniške zbornice za Slovenijo, da je njen veleugledni in prezasluzni član, gospod

dr. Ivan Tavčar star.

danes izdihnil svojo veliko in blago dušo.

Naša zbornica je bila vedno ponosna, da je blagopokojnega znamenitega moža štela med svoje člane, in mu tudi za vedno ohrani časten in zvest spomin.

P. n. tovariši se polnoštevilno udeležite pogreba, ki se vrši dne 22. t. m. ob 4. uri pop. do cerkve pri Sv. Krištofu.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1923.

NAZNANILO o novo ustanovljeni tovarni kandidatev

Cenjene gg. trgovce vljudno obveščamo, da smo ustanovili v Ljubljani, Gradišče št. 17 in Rimska cesta št. 6, tovarno kandidatev pod imenom

„MANA“

d. z o. z.

Zagotavljamo cenjene odjemalce najsolidnejše postrežbe, ter se priporočamo za cenjena naročila

z velespoštovanjem

„MANA“

tovarna kandidatev in mlenje dišav in soli družba z o. z. v Ljubljani

Mali oglasi

Stenoje do 20 besedi 5 Din, vsakih naslednjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglaš, dopisovanja, ne prejemajo do 20 besedi 5 Din, vsakih naslednjih 5 besedi 1 Din. — Plača se naprej (lahko tudi v enkrat). Na uprežanje se odgovorja le, ako je uprežanje priloženo enkrat za odgovor.

Službe

Kuharica, 611
samostojna, vajena vseh kuhinjskih del, dobra pomoč gospodinjiti, se takoj sprejme v večji trgovski hiši. — Takojšnje ponudbe z navedbo doseganega službovanja je poslati pod »Dobra pomoč 100« na upravo »Jutra«.

Učence,

dobrih in poštenih staršev, z dobrimi šolskimi izpričevali se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga pri Antonu Golenku, Sv. Mikla 2 pri Ormožu. 615

Trgovskega vajenca

sprejme »Razposiljalna Konfurencija«, Ljubljana-Zgor. Šiška, specialna trgovina koptnih čepov, čevljev in garnas. 613

Prodajalka,

dobra moč, izveščana v trgovini mešanega blaga in manu-fakt re, išče službo. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Prodajalka 578«. 620

Knjigovodja - bilanist,

ob enem korespondent, samostojen v vseh načinih knjigovodstva, z večletno prakso, želi premeniti službo. Ponudbe pod »Prva moč« na Aloma Company, anončna in reklamna družba v Ljubljani, Kongresni trg 3. 603

Trgovski akademik

s prvostopsnimi priporočili, zmožen češkega, nemškega, italijanskega, francoskega in angleškega jezika, išče kot korespondent v ka i banki ali telegrafski stroki, primerne službe. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Čehoslovake«. 602

Dijakinja

se sprejme na stanovanje in dobro domačo hrano. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava »Jutra« pod »Zračna soba«. 599

Strojepisko

veščo slovenskine in popolne italijanščine, pomočniki mora smeti tudi nekoliko knjigovodstva. Nastop s 1. ali 15. marcem, proti dobri plači. Ponudbe z navedbo referenc in zahtevkov je poslati pod »St. 171« poštneležeče Novo mesto. 595

Brivski učenceo,

priden in ubogljiv, se sprejme. Hr na, stanovanje in perilo v hiši. Naslov: Josip Reker, brivce v Hrastniku, ob Savi.

Izveščanega mlekarja

se sprejme. Naslov se pošlje pri upravi »Jutra«. 592

Kupim

20 vagonov lepih bukovih, cepanih, popolnoma suhih bukovih drv, meter dolge, z takojšnjo dobavo. Obvezne ponudbe na Fr. Drobniča, Laško. 575

Akacijevih blodov

kupim 300 m³, v dolžini 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370 in 400 cm ter od 15 cm v premeru dalje. Dobava takoj. Plačljivo potom nepreklicnega akreditiva ali pri prevzemanju. Ponudbe z navedbo najnižje cene franko vagon pod »Akacija 1923« na upravnistvo »Jutra«. 6 9

Kupi se otoman,

dobro ohranjen. Ponudbe pod »O.oman« na upravnistvo »Jutra«. 618

Prodajam

Proda se črna fin damski kostum srednje postave, novi beli platneni čevlji št. 37. Naslov pri upravi »Jutra«. 618

Hrastovih blodov,

okrog 80 m³, lepih, ravnih, za zago, prodam. Debelina od 25 cm do 80 cm, dolžina od 2 m 50 cm do 5 m. Cena 2000 K za m³ franko vagon Št. Janž na Dolenjskem. — Vpraša naj se pri upravnistvu »Jutra« pod »Hrasti 80«. 614

Prodajam

nek-j vagonov originalnega bosanskega ovsu po ceni K 13.- pariteta Grosuplje ali Zid. umnost. Bor. Šbil, Kočevje, telef. nterurban št. 4. 619

Prodajam

za vsak obrat, zlasti za strojarjo, pripravno staro tvornico. Več se pošlje pri Karlu Bohu, Trbovlje 1. 543

Več vagonov

lepega konjskega sena in dva vagona sladkega sena ima naprodaj Franjo Mastnak Sv. Jurij j. ž. 527

Kovaško orodje,

kompletno, kakor stroji, železje, voz in saui, se po nizki ceni proda. Spodnja Hudina št. 7 pri Celju. 606

Lokali

Skladišče,

približno 20 m² prostora, od-dam v najem. Naslov pove uprava »Jutra«. 616

Papirna in manufak-turua trgovina

v večjem industrijskem kraju, dobro vpetljana, poleg večjih sol, se proda. Ponudbe pod »Trgovina« na upravnistvo »Jutra«. 551

Prevzamem trgovino

z mešanim blagom na doželi v prometnem kraju ali kupim hišo, primerno za trgovino. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Trgovce«. 605

Stapovanje

Posojilo ali nagrado

dobi kdor mi odstopi pravo soho za malo časa. Ponudbe pod »Nagrada« na upravnistvo »Jutra«. 612

Eno ali dve sobi

s dvema posteljama se išče za takoj. Cenjena ponudbe na upravnistvo »Jutra« pod »Takoj 621«. 612

Stanovanje,

obstoječe iz dveh, event. treh sob, kuhinje in prti linami se išče za takoj. Ponudbe prosim pod »Takoj 585« na upravo »Jutra«. 585

6000 kron nagrade

dobi, kdor odstopi dva prazni sobi takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Sredini mesta«. 589

Dopisovanje

Noblova nagrada 610 se podeli tisti 20 letni gospodici, ki bo najzanimivejše pričela korespondirati z mladim inteligentom. Je res nekaj vredni spisi naj se pošljejo najkasneje do 28. februarja pod »Ume nost«, poštneležeče Ljubljana 1. 610

Razpis

Z vsoto 50.000 K, kateri bi razpolagal, kot kompanion dobro ideo: obrti, bi dobival od izdelanih predmetov dobro obrestit in tak-j tisti denar za kolikor je blaga v izdelanih predmetih. Natančna pojasnila dam temu sam pi-meno ali ustno. — Naslov pri upravi »Jutra« pod »Dobro ideo obrt, Lo-torista Geronjsko«. 613

"Krvavi kardinal"

Zgodovinski roman

In zopet hrope v bolešti. Lasje so mu razmršeni, znoj obliva čelo.

«In vendar vas ljubim! Nikdo vas ne bo nikdar bolj ljubil!»

«Naprej!» odvrne ona mrzlo. «Izpolnite, kar vam je naročeno. Kardinal čaka vašega poročila!»

Pod tem udarcem obstoji Saint-Priac nekaj časa negiben. Potem ga prevzame jeza. Mirno zaničevanje, ki mu je izkazuje junaška deklica, mu postaja na vsem svetu edino in najbolj neznosna muka. In višek ljubavne strasti se v njem izpremeni v sovražstvo.

«Če ne v ljubezen, vas bom prisilil, da me boste sovražili!» zabrope.

Ona zanika z glavo, ne da bi izpregovorila besedico, strašna mirnost je ne zapusti.

«Hej!» hrope Saint-Priac. «Prisilil vas bom, da boste porabili proti meni ta meč, ki ga držite. Hočem, da vidite barvo tiste krvi, ki zama zgori za vas!»

Namesto drugega odgovora polagne Annais meč, ga zlomi čez koleno in vrže kosa Saint-Priacu pod noge. Saint-Priac si pokrije obraz z rokama. Potem otrpne, le v očeh mu sijejo krvavi bliski. In naenkrat izbruhne:

«Pa ne, torej!» zarjove. «Tudi to zaničevanje mi ne prinaša smrti! Umri bom trpljenja pod tem vašim sovraštvom, če se mi ne morem rogiati, toda prisilil vas bom!»

«Končajva! Nikdar vas ne bom sovražila!»

«Boste me! In to bo moje veselje, če že ne dosežem drugega!» renči Saint-Priac. «Vaša mati...»

In utihne, negotov. Groza se polasti Annais. Kakor da jo je popadel krč, zavpije nad njim:

«Moja mati?... Kaj ste hoteli reči?»

Saint-Priac začuti, da je zadeta. Sinek je treba poglobiti, takoj sedaj, brez obotavljanja, da bo rana globoka. Zato izda sedaj svojo strašno tajnost, ki napolnjuje to črno dušo:

«Vaša mati?... Bila je doslej velika zapreka med nama... Še preden je Richelieu mislil na njeno smrt, sem to sklenil jaz!»

Annais posluša s skoraj histerično napetostjo to izpoved.

Saint-Priac trepeti in hrope:

«Prišel je človek iz Angersa... poslal ga je kardinal. Ta človek mi je priznal... Tako sem zvedel, da se Richelieuova namera strinja z mojo lastno... Dogovorila sva se, da se bo dotičnik pohvalil, da je opravil svoje delo...»

In Saint-Priac se nakloni pred Annais ter konča:

«Opravil pa sem le jaz! Jaz sem jej zavdal!... Jaz sem ubil vašo mater!... Hej! Dotičnik bi si ne bil upal! Jaz sem si!... In sedaj recite še enkrat, če morete, da jaz ne zaslužim vašega sovražstva, če že ne morem zaslužiti vaše ljubezni!»

Annais pogleda konico svojega meča na tleh.

«Zlomljen je!» krične Saint-Priac.

«Sicer pa je tudi prekasno! Sedaj, ko veste vse, nočem več pasti od vaše roke! Čutim, da je naperjeno proti meni vse sovražstvo, ki ste ga sploh zmožni! Doli s krinko! Jaz sem tu gospodar! Moja ste!... Hej, dečki, semkaj! Hej, vi tam!»

Prihodnji hip pridrvi njegova deseterica. Annais je skoraj brez zavesti. Le izdaleka čuti, da so se je polastili in da jo nekam vodijo. Sliši brez prave zavesti, da jim daje Saint-Priac nekakšno povelja, in sicer pol-

glasno, grozeče, odločno... Naenkrat se zave, da je že na konju, obdana od vseh strani. Saint-Priac jaše na čelu oddelka in ukaže: Sledite mi!

Vsa četa se odpravi proti severu ter se izogne Parizu v velikem polkrogu. Bilo je baš v trenutku, ko je Trencavel zapuščal mesto skozi montmartska vrata.

Tri ure pozneje zapušča Saint-Priac grof de Chalais ter se v galopu vrača od njega na Place Royale, odkoder se takoj odpravi h kardinalu v avdienco. Kardinal ga gleda presenečeno. Njegov plačanec razume to presenečenje in se nasmehlja.

«Niti luknjice nima vaš plašč, monsieur!» mu poroča zmagovalno. «Nikdo ni skušal suniti svoje »miseri-cordije« v moje grlo ali hrbet. Vračam se na najenostavnejši način, od vseh strani me je celo pozdravljala množica, ki je mislila, da jašete Vi po ulicah...»

Kardinal opazuje te poteze, ki so kakor okameneli, to spačeno lice in ustnice, in si misli: «Nekaj se je moralo pripetiti, česar še ne vem, izvedeti pa moram...»

«In grof de Chalais?» vpraša.

«Me je sprejel zelo ljubeznivo. Sam je bil, monsieur, povsem sam, samo odgovoril mi je, da hoče poslušati le Vašo eminenco osebno in da mi zato ne more ničesar povedati, ker so njegova razkritja namenjena le za Vaša lastna ušesa... Obed je bil pripravljen...»

«Hej!» si misli Richelieu in poble-di. «Strup? Nanj nisem mislil...»

Toda, kakor da je uganil njegovo misel, nadaljuje Saint-Priac mirno:

«Priznati moram Vaši eminenci, da mi je jutranja ježa napravila dokaj teka. Gospod grof je ljubeznivo pri-govarjal in vabil, tako da se nisem mogel ustavljati. Sedel sem k mizi, pospravila sva okusni obed, zares

okusni, in potem sva izpraznila na Vaše visoko zdravje do zadnje vse pripravljene steklenice...»

Na kardinalovo kretnjo se Saint-Priac odstrani z mislijo: «In vendar, sedaj je ona moja, samo moja! Ugrabil sem si jo in obdržim jo vkljub vsemu!»

«Nekaj se je pripetilo, kar moram doznati!» si misli Richelieu.

.....

Trencavel je med tem veselo jahal svojo pot dalje. Ko prijahal do samostana Saint-Lazaire, se ustavi in se zravna v stremenih. Od daleč, iz smeri Templja, prihaja po cesti oblak prahu, kakor od jezdecev. Nepremično jih opazuje Trencavel od daleč in neka težka slutnja ga obide, čeprav si ne vé razlagati njenega postanka. Opazuje tako oni oblak prahu in se vpraša: «Kdo so? Kam gredo?»

Četa, zavita v rdečkast prah in obsevana od solca, se oddaljuje, postaja manjša in kmalu izgine. Trencavela srce zaboli. Toda kmalu se zave, da so vse to najbrž prazne marnje, ter nadaljuje svojo pot. Kmalu je na cilju ter razjaše. Vrata so odprta. Zakaj? S stisnjenimi ustni vstopi. Toda vse je v najlepšem redu. Sedaj se nasmehlja. «Dobro! Prihajam prvi!»

To je bilo v trenutku, ko se zapro v Parizu vsa vrata razen onih dveh, ki služijo za past. Na vsakih teh dveh vrat čaka po en častnik z dvajset stražniki. In vsakdo med njimi si ponavlja:

«Naš možakar lahko sedaj pride. Vse je zanj pripravljeno.»

Da, vse! Celo vislice!

XX.

Vaditelj Montariol.

Nekoliko moramo poseči nazaj, da vidimo, kaj so delale med temi dogodki tri osebe, ki imajo dokaj važno

ufogo v naši povesti. Ti trije so: Corignan, Rascasse in Montariol, vaditelj Trencavelove borilske akademije, njegov drug in prijatelj.

Proti jutru je Rascasse zapustil beznico, v katero smo ga videli vstopiti, precej bled, razmršen, slabe volje in preklinjaje. Dobro vino, pri katerem se je Rascasse rad »nazaj držal«, mu je odplavilo dve ali tri zlate pistole, kocke so potem še huje gospodarile po njegovem zakladu. Okrog česete ure zjutraj se je šele pokazal odpravil s težko glavo in prazno... šnjio iz beznice proti domu. Stanoval je v ulici Saint Antoine, v bližini katedrale Svetega Pavla, to je v bližini Kraljevskega trga, kjer je doma Richelieu. Bilo je v majhni, na samem stoječi hišici, pravem brlogu. Temu povsem osamljenemu bitju ni moglo niti na misel priti, da bi imel ženo in deco, da bi živel rodbinsko življenje. Nekoč je poizkusil najeti služkinjo, toda zdi se, da je v spanju govoril, in ona mu je to povedala, na kar jo je takoj odpustil, da bi ne izdal kdaj v spanju svojih malenkostnih ali morda tudi večjih tajnosti.

Posebni napak možakar ni imel, bil je nekoliko pijanca in kockača, lažnivca, požeruha in nečistnika vrhu tega pa nekoliko oderuški in denarja lačen. Vendar v dnu srca ni bil napačen. Dodati moram, da je bil zelo, zelo neznatne postave. Vedel je, da ni dobro raščen, in je zamerjal svoji materi in vsemu svetu. Odtod je izviralo njegovo veselje, katero je občutil, kadar je mogel kogarkoli pri-jeti za vrat.

PALMA

Kaučuk potpetnike in potplate

Prodajo se:

krojaški stroj, lovška puška in samokres,

vse dobro ohranjeno — Cena po dogovoru. — Več se izve v Ljubljani v Škofji ulici št. 15 (prit. tje).

Razno perilo

za dame, gospode in deco 84/1

priporoča trvdka A. & E. Skab' rne Ljubljana

Westni trg 10

Najboljša in najcenejša streha

pravi, zjamčeno pristni 124

asbest skril.

Fran Hočevar

Žirovnica-Moste, Gorenjsko.

Perje od perutnic

kokoške in purje

po 24 K kilogram nudi

E Vajda, Čakovec. 122

Zastopstva

za Beograd

prevzema agentura in komisijska trgovina

M. VRHOVEC, Beograd

Zeleni Venac br. 11. 129

Perilo

za dame, gospode in otroke

po znižanih cenah

pri A. Sinkovic nasl. K. Soss

Ljubljana, Mesni trg št. 19.

Parkete

hrastove in bukov. prvovrstni slavonski les, kakor broderski pod, v vsaki množini, s polaganjem ali brez, po najnižji ceni dobavlja trvdka

Ivan Primožič

parketar

Beograd, Strahinić Bana ulica 43.

MARASKINO MORPURGO.

Čašica tega delikatnega likera je nepopisen užitek!

Priporočamo: Cognac Dalmatija Medicinal in druge izbrane likerje, žganja, ekstrate in sirupe.

Prva odlikovana dalmatinska parna destilacija

V. MORPURGO, SPLIT 119

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Zrlinjskega cesta 7.

ZAHVALA.

Ob času, ko smo v britki žalosti spremili k večnemu počitku našega blagega, dobrega brata, strica in svaka, go-poda

Ivana Mankoča

nam je bilo v veliko uteho, da je toliko src žalovalo z nami. Zahvaljujemo se torej prav iskreno vsem, ki so izkazovali naklonjenost dragemu pokojniku med boleznijo, posebno pa gosp. vladnemu svetniku univ. prof. dr. Šlajmerju in dr. Krajeu za požrtvovalno zdravniško pomoč, vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, ki so mu poklonili cvetja ali mesto njega darovali v njegov spomin denarne vsote v dobrodelno nameno. Prav posebno zahvalo izrekamo gosp. pokrajinskemu namestniku Ivanu Hribarju, gosp. generalnemu konzulu dr. B. Bešu, zastopnikom Jadranske banke in vsem drugim dostojanstvenikom, ki so izkazali blagopokojniku zadnjo čast.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1923.

262

Rodbina Mankoč.

Zahvala.

Ob priliki težke izgube, ki nas je doletela s smrtjo našega ljubljenega

CIRILA

poročnika kr. morarice

so nam došlo in se dobajajo na Dunaj, v Ljubljano in v Ercegovni sožalnice naših prijateljev in znancev, ki nas izkušajo tolažiti v naši neizmeri holesti. Hvala iskrena na dobri volji in iskrenem nam prijaznem sočustvovanju. Presrečna hvala častniškemu koru iz vse Boke za tako mnogobrojno udeležbo, kakor tudi mo-tvu vseh kategorij, ki so na gen jive načine dokazovali, kako zelo je ljubilo našega Rika. Hvala gg. častnikom, ki so ne-li našega ljubljena d' vznožja, in mo-tvu, ki ga je nelo do začasnega groba na hribočku. Iskrena hvala posebno tistim gg. častnikom, ki so bili v dneih najbrilkejši žalosti nlogi materi v opor' in tolažbo. Hvala g. štabnemu zdravni-u, ki je »toril vse, kar bi moglo olajšati stanje bolnika in njegove mame v bolnici. Hvala vsem in vsakomur, ki se nas je kakorkoli prijazno in sočutno spomnil v dneih naše žalosti.

Andrej Gaberšček, Ljubljana, oče: Metod in N. da, Dunaj, brat

in sestra; Ivanka Gaberšček, Ercegovci, mati.

Oglasni cenik „Jutra“

Dnevnik „Jutra“ ima trikrat na teden prilogo 4 strani.

List prinaša: Narodno - gospodarske članke na podlagi izvirnih informacij.

Politične članke, v prvi vrsti one, kateri se nanašajo na gospodarski položaj naše države.

Podučne spise tudi za najširše sloje.

Najnovejše telegramske vesti in borzna poročila.

Originalne leposlovne spise in prevode romanov svetovnega slovesa.

Poročila o književnosti in druge zanimivosti.

Mali oglasnik omogoča oglaševanje s prav majhnimi izdatki ter je posebno zanimiv vsled svoje raznovrstnosti. Posebno priporočljiv za službe, stanovanja, nakup, prodajo itd.

Ker prekaša tudi v številu vsakodnevnih iztisov vse druge liste v Sloveniji in, ker ima mnogo naročnikov tudi po Hrvatski in Srbiji, je uspeh oglasov nad vse ugoden.

Oglase v „Jutru“ je nemogoče prezreti, ker so uvrščeni vedno med tekstom ali pa na zadnji strani.

Nizka naročnina, 10 Din mesečno, omogoča naročitev lista tudi najrevnejšim.

Kljub izrednim prednostim lista niso oglašni nič dražji kot v drugih dnevnikih, in sicer stane:

1/4 stran Din 1.550, 1/2 strani Din 775.

1/4 strani Din 387.50. Stran je visoka 45 centimetrov, široka 30 cm ter razdeljena na 5 oglašnih stolpov v širini po 60 mm.

Osnovna oglašna cena je 2 Din za petitno oglasno vrsto (t. j. za 3 mm visok in 1 stolp (60 mm) širok prostor).

Popusti se dovolijo le pri takojšnjem plačilu pri naročilu, in sicer pri priobčenoju od 13 do 24 krat 5%, od 25 do 36 krat 10%, od 36 do 52 krat 15%, za več kot 52 krat 20%.

Inserati, kateri niso plačani v naprej, so podvrženi vsem premembam cenika, t. j., ako se cene zvišajo, se zviša tudi cena oglasu od dneva zvišanja naprej.

Cene so stalne ter se ne smejo na podlagi medesebnih pogodb svojevolično znižavati ali zvišavati.

Oglasni zavodi, kateri bi se določenih cen ne držali, izgube pravico zbiranja oglasov.

Za zbiranje oglasov so pooblaščen:

Aloma Company, anončna in reklamna družba z o. z. v Ljubljani, Kongresni trg 3 in njena podružnica v Beogradu, Sremska ulica br. 9 ter ostale anončne ekspedicije, katere imajo od nas izstavljena pooblastila za zbiranje oglasov.

ELIN, družba za električno industrijo

d. z. o. z.

gradi elektr. osne centrale.

proizvaja in dobavlja vse električne stroje in elektro-tehnične aparate in izdelke.

projektira brezplačno vse naprave in obrate, ki so v zvezi s elektr. tebniko.

Tehnične pisarne in zalogo:

LJUBLJANA, Dunajska cesta, palača Ljubljanske kreditne banke

MARIBOR, Vetrinjska ulica 11. 11